

EL POETA JOSEP CARNER

I LLORET DE MAR

★ El 5 de febrer de 1883 neixia a Barcelona Josep Carner i Puig-Oriol. S'acaba de celebrar, doncs, el centenari del naixement d'un dels millors poetes de la llengua catalana, escriptor vinculat, d'altra banda, a la nostra vila, per la seva estada estival durant un parell d'anys i la seva intervenció, com veurem després, en diverses activitats de caire cultural portades a terme en aquella època bàsicament per joves membres de la colònia estiuenca.

Carner, de petit, havia estudiat al col·legi de Sant Miquel de Barcelona i després cursà les carreres de Dret —acabada el 1902— i de Filosofia i Lletres —acabada el 1904— a la Universitat també de la Ciutat Comtal. Consta que els seus primers versos foren publicats quan tenia només 12 anys i poc després col·laborava ja a "La Renaixença", destacat periòdic d'aquella època. L'any 1900 publicà un llibret de prosa: "L'ídil·li dels nyanyos" i un any més tard el "Llibre dels Poetes" (Recull de poesia). Escriví articles a "La Veu de Catalunya". En els Jocs Florals de 1910 fou proclamat Mestre en Gai Saber. Aquest mateix any estrenà una versió escènica del poema verdaguerià "Canigó", més tard convertit en òpera estrenada al Liceu (1952). Un any després —1911— fou nomenat membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. Durant aquesta època també dirigí les revistes "Catalunya" i "Empori", traduït al castellà obres de literats catalans importants —Ruyra entre ells, com havíem vist quan ens ocuparem d'aquest autor blanc—, n'escrigué d'altres de creació seva —"Les planetes del Verduem (1918), recull d'articles; "Bella terra, bella gent", "L'oreig entre les canyes", (1920) — i fundà els "Amics de la Poesia" (1920).

Fou al voltant d'aquests anys quan Carner vingué a Lloret; més concretament els estius de 1919 i 1920. Carner portava, llavors, quatre anys de casat amb la xilena Carmen de Ossa, de la que quedaria vidu l'any 1935.

Lloret era un poblet de pescadors que desconeixia encara el turisme pròpiament dit però que, en canvi, gaudia de la presència sovintejada d'una colònia d'estiuencs selecta. Entre els visitants hi havia artistes com Adrià Gual, Joan Llaveries i d'altres. Lògicament, Carner connectà aviat amb aquesta gent i participà, com hem dit abans, en actes de tipus cultural i social. Per exemple, organitzà un festival de teatre amb la col·laboració d'Adrià Gual, que aplegà la joventut de la colònia i recaptà diners per als pobres de la localitat. "El sí de las niñas" de Moratin i "La Baldirona" de Guimerà, foren les obres representades. El propi Josep Carner, amb certa sornegueria i sota el pseudònim d'Oleguer Recó puntualitzava després a les pàgines de "D'ací i d'allà" que la representació va sortir tan arrodonida que fins i tot va agradar als de Blanes ... Efectivament, ja no es podia demanar més!

L'estiu següent —1920— la influència de Josep Carner es tradueix en l'organització d'uns Jocs Florals —els segons, car hi

havia el precedent dels celebrats l'any 1914—. Naturalment, Carner formà part del jurat i suposem que pel prestigi de la seva personalitat s'hi afegiren també Carles Soldevila, Ventura Gassol, Josep Roig i Raventós, Martí Monteyts, Josep Carbonell, Manuel Rodés i Rossend Llates. Foren nomenats presidents d'honor Joaquim Ruyra i Roig i Raventós en altres articles commemoratius. Un altre artista profundament arrelat a Lloret —enterrat, després, en el nostre cementiri— completava la llista de personalitats en qualitat de director artístic: Joan Llaveries i Labrò.

Aquests segons Jocs Florals es van celebrar el 22 d'agost, en el marc de Cinema Modern bellament decorat per Llaveries. Marià Manent s'emportà la Flor Natural i la Reina de la Festa fou la Sta. Lutgarda Garriga Roca. Entre els autors premiats hi figurava tot un estol d'il·lustres lletraferits: Bertran i Pijoan, Joaquim Folch i Torres, Clementina Arderiu, Carles Riba, Bofill i Mates, Felip Graugés, Joan Arús i altres, entre ells el sacerdot lloretenc Mn. Josep Mundet.

Carner, en el seu discurs presidencial, parlà de la llegenda de l'origen de Catalunya, que ell situava a la Caleta de Lloret, com una recreació del mite de la sirena i el pastor. Manuel Rodés pronuncià el discurs de gràcies.

Quina era la imatge del Josep Carner d'aquells moments? Esteve Fàbregas el recorda així en el seu llibre "Lloret de Mar:

"Duia americana d'alpaca negra, amb un ample coll d'esport, calça blanca, barret de palla i una flor al trauc. Em sembla veure'l parlant amb els pescadors, estudiant-los el llenguatge, sortint a la muntanya, i a roquejar amb uns amics; mirant la mar o una voliò de noies."

També ens parla Fàbregas d'un sonet inèdit que Carner dedicà a unes d'aquestes noies, amb les quals fou retratat en un jar-

di (Montserrat Llaveries, Lutgarda Garriga i Ma. Lluïsa Papiol):

*"Trista esquena aclaparada,
pobres cames infidels,
braços lassos, veu trencada,
que so vell diuen cruels.*

*Só l'alzina calcinada:
ho ha volgut el llamp dels cels;
se'm dispersa la fullada,
se m'eixuguen les arrels.*

*Sols m'endolci una vegada
la nostra breu jardineda,
mes tres flors, mos tres estels!*

*Que jo era aquella diada
com una rata-pinyada
enmig d'un vol d'orenels."*

Fent càlculs veiem que Carner, en escriure aquests versos, tenia uns trenta-vuit anys. Una edat que difícilment podia determinar una nostàlgia tan patent en la poesia esmentada. Tal volta l'autor es posà en la pell dels ancians que constataven amb la joventut de les seves tres formoses acompanyants ...

Josep Carner, d'altra banda, ens descriu incomparablement aquell Lloret encisador, en un bell i extens article publicat —com hem dit abans— a la revista "D'ací i d'allà" (núm. 10, octubre de 1919) titulat "Lloret, paradís gentil".

"Voltat d'un amfiteatre regular de muntanyes cap d'elles no amenaça tràgicament ni torreja ensoperbida com un non plus ultra— la vida de Lloret s'estén a ran de mar (veieu-la de la Caravera estant), com si en una llenca de terra l'estones, en lloc de deixar-hi petxinetes, hi haguessin deixat cases clares, amb patiets on hi ha hortensies o jardinetes on hi ha geranis de dues dotzenes de colors. La mar les deu haver deixades ben arran de sí mateixa, per la seva pròpia alegria ...

A més, a totes les cases, ja sigui a la tauleta de la sala o bé dins l'alcova, a costat i costat de l'escaparata, hi ha petxines, conquilles i algunes de desusades a Lloret, d'aire exòtic: senyal que la mar va deixar les cases fins i tot guarnides".

(CONTINUARA)

JOAN DOMENECH I MONER